

Mariupol and Warsaw Ghetto: Theodicy Then and Now

Saturday (6/4)

- 8:50 am in the Library, "The Chosen People" w/ Rabbi Falk
- 8:15 pm (between Mincha and Maariv) in the Beit Midrash "The Right and Wrong Reasons to Learn Torah" w/ Rabbi Mayer Simcha Stromer of ICJA.
- *(Please note: as Seudat Shlishit should ideally be eaten before Mincha Ketana (5:54 pm), only fruit will be available for Seudat Shlishit in the Beit Midrash between Mincha/ Maariv.)*
- 11:30 pm in the Beit Midrash, "Mariupol and the Warsaw Ghetto: Theodicy Then and Now" w/ Rabbi Dr. Julian Ungar

Underlying assumptions:

1. Despite history Am Yisrael remains in a covenant with the divine
2. Are there times when the suffering of exile is so profound that this covenant is called into question (hester Panim)
3. Is man's inhumanity to man of God's concern? (hashgachah protis)
4. What is our role when seeing such disaster as the Chosen People?

Prooftexts

Zohar Bechukosai

פתח רבי יצחק ואמר, (סיר נ ט) דומה דודי לצבי או לעופר האילים, הנה זה וגו', זכאין אינון ישראל, דזכו דמשכונא דא למהוי גבייהו מן מלכא עלאה, דאף על גב דאינון בגלותא, קודשא בריך הוא אתי בכל ריש ירחי ושבתי וזמנא, לאשגחא עלייהו, ולאסתכלא בההוא משכונא דאית ליה גבייהו, דאיהו כסופא דיליה.

וזזהר
למלכא דסרחא מטרוניתא, אפקה מהיכליה, מה עבדת, נטלת ברה
דיליה כסופא דמלכא רחימא דיליה, ובגין דדעתא דמלכא עלה,
שבקיה בידהא, בשעתא דסליק רעותא דמלכא על מטרוניתא ועל בריה,
הוה סליק אגריין ונחית דרגיין, וסליק כתליין, לאסתכלא ולאשגחא בין
נוקבי כותלי עלייהו, כיון דחמי לון, שארי בכי מאחורי קוסטי כותלא,
ולכתר אזיל ליה.

כך ישראל, אף על גב דאינון נפקו מהיכליה דמלכא, ההוא משכונא
לא שבקו, ובגין דרעותא דמלכא עלייהו, שבקיה עמהון, בשעתא

דסליק רעותא דמלכא קדישא על מטרוניתא, ועל ישראל, סליק אגריין,
(מקפץ על הגבעות), נחית דרגיין, וסליק כתליין, לאסתכלא ולאשגחא בין
קוסטי כותלא עלייהו, כיון דחמי לון שארי ובכי, הדא הוא דכתיב דומה
דודי לצבי או לעופר האילים, לדלגא מכותלא לאיגרא, ומאיגרא לכותלא.
הנה זה עומד אחר כתלינו, בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, משגיח מן
החלונות, (דודאי בי כנישתא בעייתא חלונות), מציין מן החרכים, לאסתכלא
ולאשגחא עלייהו.

Matok Mi'dvash

פתח רבי יצחק ואמר לפרש מה שכתוב דומה דודי לצבי או לעופר האילים,
הנה זה עומד אחר כתלנו משגיח מן החלונות מציין מן החרכים, והקדים ואמר
זכאין אינון ישראל אשריהם ישראל, דזכו דמשכונא דא שזכו שזה המשכון שהיא
השכינה הקדושה, למהוי גבייהו מן מלכא עלאה תהיה אצלם ממלך העליון ב"ה,
דאף על גב דאינון בגלותא שאף על פי שהם בגלות, קב"ה אתי בכל ריש ירחי
ושבתי וזמנא לאשגחא עלייהו הקב"ה בא בכל ראש חדש ושבת ומועד להשגיח

Rabbi Yitzchak began his discourse expounding the following verse:

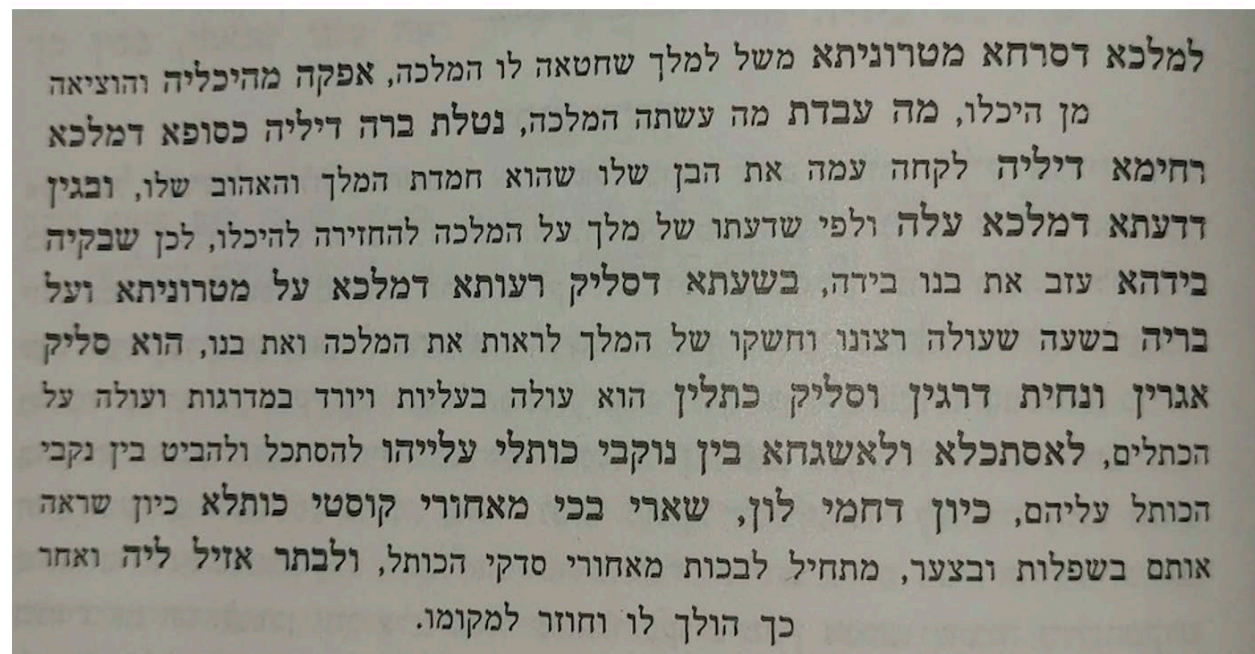
“ my beloved is like the gazelle or the

“behold he stands behind our wall caring behind the window peering from the latticework,”

Song 2:9

And he began by stating “ how Israel merits and how happy must Israel be, meriting the Mishkan which is the Holy Schechina sent to them from the supernal King (blessed be He)..

For even though they are in exile, the Holy One blessed be he comes every new Moon and Shabbat as well as Yom Tov,

A Parable of a king

Against whom the queen sinned...so he exiled her from the palace

What did she do?

She took his son with her who was the apple of his eye and his beloved,

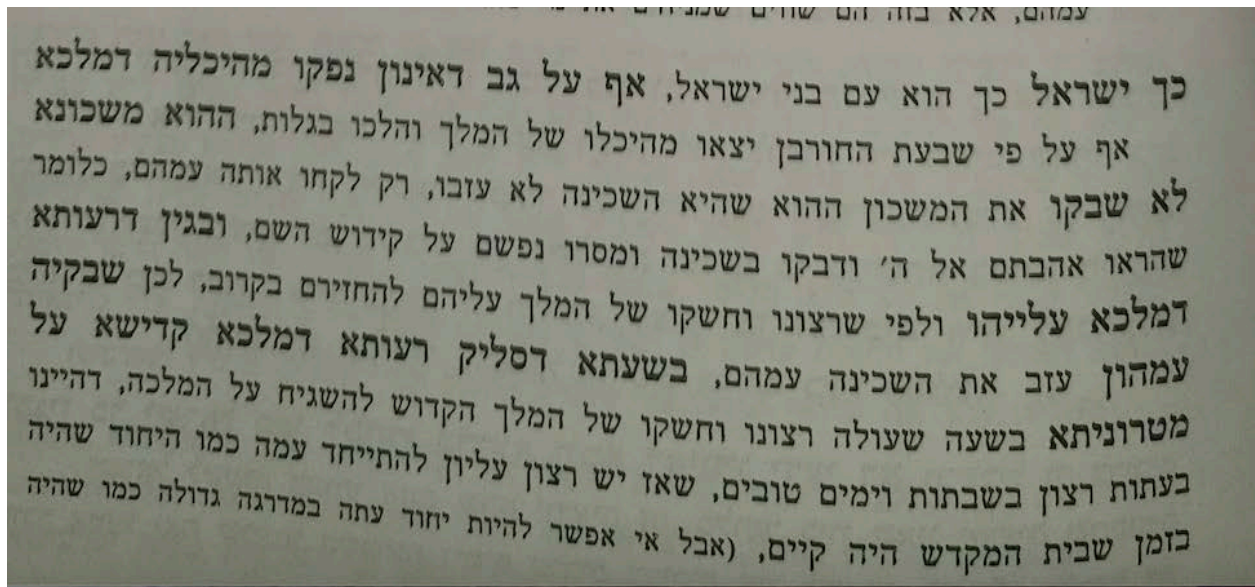
Since the king intended to return her to the palace

He allowed the son to accompany her

When the king (finally) desires to see the queen and his son

He paces up and down and climbs walls and stares at them through gaps in the wall.

When he finally sees them suffering and degraded he begins to cry behind the lattices of the wall after which he returns to his place.

NIMSHAL

So too, the nation of Israel, even though (at the time of the destruction) they emerged from the palace of the king and went into exile, the “mishkan” Schechina did not leave them, rather they took Her with them, meaning they showed their love of Hashem and cleaved to the Shechinah and gave their lives in Kiddush hashem, (sanctifying the Holy name)

Since his wish and desire was for them, in order to return them soon,

Therefore he left the Schechina with them,

And when his desire and wish to watch over and protect the Shechinah arises i.e. on Sabbaths and Yomim Tovim, then at those (auspicious) times there is this supernal desire to be one with her just like those times when the temple was in existence,

however this impossible nowadays like it once was...

אז, ועל ישראל ועולה במחשבתו צערן של ישראל שהם בגלות, סליק אגרין עולה בסוד מ"ן בעליות, דהיינו שעולה לאימא להמשיך ממנה שפע, נחית דרגין ואחר כך יורד במדרגות להשפיע מהשפע ההוא בו"ק דז"א, וסליק כתלין ועולה בכתלים להשפיע מזה השפע בו"ק דנוקבא, לאסתכלא ולאשגחא בין קוסטי כותלא עלייהו להסתכל ולהביט עליהם בין סדקי קיר הברזל המפסיק בגלות בין ישראל לאביהם שבשמים, כלומר בהבטתו והשגחתו הוא משפיע להם שפע מעט, כיון דחמי לון כיון שרואה אותם ואינו יכול להשפיע להם שפע כראוי, שארי ובכי מתחיל לבכות, כדי לעורר דין על הגוים שהחריבו את הבית המקדש והגלו את ישראל, וגוזר עליהם גזרות רעות שיחולו עליהם בעת ביאת הגואל, וכן גוזר על ישראל שיגאלו בקרוב מבין הגוים ושיבנה בית המקדש

And at this time (of union) the suffering of Israel in exile arises in His thought,
Which causes an arousal of feminine waters from below going up to supernal mother to extract from her divine effluence,

After which it descends causing influence in the sefirot of Z'a, then climbing the walls to influence a union with the feminine of z'a

Whereupon he gazes from behind the latticework over Israel's plight and exile, which is interfering and separating Israel from their father in heaven,

Meaning his very gaze causes some effluence although tiny
For he is able to "see" them but unable to cause influence as is proper

Now he begins to cry in order to arise justice/judgement on the nations who destroyed the temple, and exiled Israel, and he decrees harsh and evil decrees on them, at the time of the redeemer, and decrees that Israel shall be redeemed soon from among the nations and the temple will be rebuilt.

הנה המשל אינו דומה לנמשל, כי במשל כעס המלך על המלכה, והניח את הבן אצלה בשביל שעדיין רצונו בה, ובנמשל כעס הקב"ה על הבן שהם ישראל, והניח את המלכה שהיא השכינה עמהם, אלא בזה הם שווים שמניחים את מי שהוא החביב אצל מי שאינו חביב.

The mashal and nimshal are not consistent

In the **MASHAL** the king gets angry with the queen

And leaves the son with her since he still desires her

So the son is a ploy by which to explain his visitations without admitting his ongoing desire for the queen....

BUT IN THE NIMSHAL

The king is angry with the son, i.e Israel,
And leaves the Queen (Schechina) with them

They do have the following in common

The beloved is left with the unloved

Questions:

Cause for exile:

King's anger

King's desire...caught between the two RAGE vs OBSESSION...powerlessness

Object of anger: son vs wife

Why not take him/her back already?

Role of the nations of the world in causing their suffering:

When he wants to he will pull out the stops and bring DIN

Which will allow for the redeemer.

King is overcome with emotion. What type?

Desire for son/wife, nostalgia (like it was in the temple?)

In the space between the Mashal and Nimshal we see a space

A gap

If symmetrical and consistent fine

But when there is a disconnect a lack of symmetry we must ask

What has happened?

Why the lack of symmetry....

Why has the baal ha-nimshal switched the offending subject from the queen to the son?

How has this altered the dynamic of the relationship?

The king angry at wife banishes her yet desires to see her

In the nimshal has the king banishing the son ...a recurrent theme in midrash

In other meshalim the queen follows the son to protect him

Here does she know the king will come for the son eventually?

The main theological innovation of the Zohar was the very incarnation of the Schechinah as separate for the divine King...

The mashal is consistent with the stress between the king angered over the queen banishes her as in midrash,

The nimshal is uncharacteristic of zohar putting blame on the son...that sounds like midrash.